

Hubert Klimko-Dobrzaniecki (Polsko)

Polský prozaik a básník originálního rukopisu a nátury. Narodil se v roce 1967 v dolnoslezském městě Bielawa, nedaleko českých hranic. Od raného mládí se potuloval po celém Polsku, jako vyznavač punku byl vyloučen z lycea, neuspěl ani v semináři, pokoušel se studovat teologii a filozofii, později islandštinu v Reykjavíku. Pracoval v Německu, Holandsku, Anglii. Na Islandu, kde prožil deset let, vystřídal různá povolání od barmana až po pečovatele v domově důchodců. Z této zkušenosti vychází jeho román *Rózin dům. Krýsuvík* (2006), který jej katapultoval mezi literární hvězdy. Dosud vydal dvě básnické sbírky a třináct prozaických knih, mj. autobiograficky laděný povídkový soubor *Stanice Bielawa-západ* (2003), na nějž navazuje sbírka povídek *Blázen* (2007). V roce 2015 vyšla v češtině jeho novela *Samotas* houellebecqovsky žlučovitým vypravěčem, Rakušanem Bruno Stressmeyerem. Sám HKD dnes žije ve Vídni.

ukázku přeložil Jiří Červenka

Blázen

Za sídlištěm stály garáže. Malé domky z tvárnic, ukrývající v sobě léta odříkání. Každé sobotní ráno se plnily otci od rodin, kteří se oddávali rituálům oprav svých miláčků — fiatů, maluchů, syrenek, trabantů, wartburgů, volh, škod a zastav. Utíkali od manželských problémů, vyfukovali je pumpičkou do nebe, rovnali kladivem a utápěli v kanystrech benzínu.

Před garážemi byl tenisový kurt. Občas jsem si tam chodíval zahrát. V onu sobotu jsem opět prohrál a zklamaný jsem se přes školní hřiště vracel domů. Když už jsem byl docela blízko, všiml jsem si, že v trávě před panelákem sedí lidi a napjatě hledí k nebi. Velmi mě to vyděsilo a chtěl jsem co nejrychleji zmizet v domě. Otevřel jsem dveře a spatřil několik milicionářů, kteří se všichni jak na povel obrátili směrem ke mně. Jeden z nich řekl klidným hlasem: „Chlapče, běž ven a posaď se na trávník. Až to všechno skončí, zavoláme tě.“ Nic jsem neřekl, na nic se neptal, poslušně jsem vyšel ven, protlačil se houfem zvědavců a usedl do trávy, jak mi přikázal pan milicionář. Ani jsem se nemusel ptát, o co se tu vlastně jedná. Za chvíli jsem viděl, jak se na kraj střechy postavil úplně nahý muž a vykřikl: „Když mi neuvěříte, že jsem mesiáš, tak skočím! Slyšíte vy tam, kurva, slyšíte?!“ Naháč přešel na roh střechy a opět spustil: „Když neuvěříte, tak zabijete mesiáše, tak jako jste zabili Ježíše z Dzierżoniowa! Slyšíte, kurva?! Když mi uvěříte, tak oživím všechny ptáky i Josefa Gruszkowského!

Já vám odpustím hříchy, jako vám odpustili kdysi zabití ptáci, ve jménu Otce i Syna a Duchem svatým vedeného Josefa Gruszkowského!“ Zmizel, ale za chvíli se ukázalo, že opět káže a žehná druhé části sídliště z opačné strany střechy. Někteří se tím vším pěkně bavili, jiní, kteří si potrpěli na silnější dojmy, počítali s tím, že skočí. Za pár desítek minut začal trávník před panelákem připomínat přeplněné tribuny fotbalového stadionu S. K. Bielowanka při zápase s Baníkem Valbřich.

Lidi si začali nabízet cigarety, ženy přinesly mužům obložené chleby, došlo k diskuzím,

dokonce i k sázkám.

Skočí? Neskočí? Nedaleko mě seděl soused. Zeptal jsem se: „Pane Janku, co se děje, proč ten svlečený pán běhá po střeše?“

„To je Češek, zas ho předčasně propustili ze Stroně. Už několikrát tak bláznil, ale na menších barácích a ještě nikdy neskočil.“

„A proč je v domě milice?“

„Milice?“ podivil se pan Janek. „Z Vratislavi povolali celou protiteroristickou brigádu, ale nemohou vylézt na střechu, protože on za sebou vytáhl žebřík a vchod zabarikádoval cihlami. Za chvíli mají přijet hasiči se záchrannou plachtou a doktor ze Stroně, jen aby do té doby neskočil. Byla by ho škoda. Byl to nadějný vzpěrač, jednou mu na tréninku nandali moc závaží, žilka v mozku praskla, a máš to, stal se prorokem.“

Pan Janek náhle zmlkl, protože Češek v celé své kráse přešel na naši stranu střechy a opět začal křičet: „Sojka lže, nevěřte mu! Jenom já jsem skutečný mesiáš! Jenom já a nikdo jiný! Zapřísahám vás, nevěřte mu!

Věřte mně! Stojím před vámi nahý, nemám nic, co bych skrýval, to jenom já mohu vrátit život ptákům! Jenom já, nikoli Sojka! Sojka lže, nevěřte mu. My spolu byli v blázinci!“

V tu chvíli se salva smíchu rozlehla po celém sídlišti. Někteří dokonce plakali smíchy, ale Češek pokračoval: „Vodní slíпка vymřela! To vy jste svou lhostejností zabili její duši a teď všechny slepice v Ostroszowicích přestaly snášet vejce. Jsou chytřejší než vy, vy vrazi! Vědí, že se nesmějí množit, protože je pak stejně zabijete. Ale já to všechno mohu zachránit. Jenom věřte mně, a ne Sojkovi!“ Češek opět zmizel a k domu přijeli hasiči a za nimi auto záchranné služby. Hasiči vylezli z vozu, jeden z nich požádal lidi, aby se posunuli, a ostatní začali rozkládat na trávníku ohromnou plachtu. Ze sanitky vystoupil doktor a dva ošetřovatelé, všichni v bílých pláštích. Doktor měl ruce kufřík. Jeden z ošetřovatelů vyndal svěrací kazajku, ale na lékařův příkaz ji opět rychle schoval. Hasiči napjali plachtu ze všech stran, doktor vzal do ruky megafon a zvolal: „Češku! Češku! Slyšíš mě? To jsem já, arcikněz Marian. Přišel jsem se svými jáhny, abych tě zachránil z té nečisté střechy! Češku! Prosím tě, ozvi se!“

Teď se opět hlavy všech přítomných obrátily ke střeše. Za chvíli se na jejím okraji objevil nahý Češek a pohlédl dolů. Doktor znovu zvolal: „To jsem já, arcikněz Marian a jáhnové Bolek s Adamem, přijeli jsme sem, abychom tě zachránili.“

Češek jakoby potěšen promluvil: „Budte pochváleni v bázni a duchu ptačím! Vítám vás, synové pokoje!“

„Češku, nechtěl bys slézt dolů?“ zeptal se megafonem doktor. „Tady na zemi na mesiáše čeká víc úkolů než na střeše.“

„A komu věříš? Sojkovi, nebo mně?“ zeptal se nedůvěřivě Češek.

„Samozřejmě, že tobě. Ty jsi skutečný mesiáš, ty jsi jediný mesiáš, ty jsi životem a pravdou, cestou a mostem, alfou a omegou, začátkem a koncem. Ve jménu Otce a Syna a ptactva veškerého. Amen,“ přečetl zvolna z kusu papíru doktor.

Lidi umírali smíchy, ale Češek jako by to neviděl, pokračoval: „Rád bych, arciknězi, sešel dolů, ale nečisté síly a vrazi ptáků zatarasili dveře návratu na zemi. Nemám jinou možnost, než zůstat tu do konce svých dnů!“

„Nemusíš, Češku! Můžeš být jako pták a slétnout dolů a pak ti mí jáhni pomohou obléci šat svatební!“ V tu chvíli doktor pokynul ošetřovateli, který otevřel kufr vozu a vyndal svěrací kazajku. Pak přistoupil k doktorovi a podal mu ji. Doktor jako arabský prodavač koberců, v jedné ruce kazajku a ve druhé megafon, začal opět předčítat z papíru, který mu před očima držel druhý ošetřovatel: „Hle, Pane, tvůj šat je připraven, rač sestoupiti dolů a vzít ho na sebe, aby se naplnilo to, co je psáno. Hle, nahý muž stojící před branou nebeskou sestoupí na zemi ve věci ducha ptačího, obleče se do šatu bílého a zachrání všechny nenesoucí slepice v Ostroszowicích!“ Doktor odložil megafon a ošetřovatel s kazajkou ustoupil stranou. Pak ji rozložil uprostřed plachty napnuté hasiči, pohlédl nahoru a pokynul rukou. Češek zvolal: „Arciknězi, už mohu?“

Doktor souhlasně kývl hlavou. Češek jako pták chystající se vzlétnout roztáhl ruce a skutečně vzlétl. Jenomže dolů. V okamžiku, kdy padal, všichni přítomní zatajili dech. On však šťastně přistál na zemi. Vzal kazajku, přistoupil k ošetřovateli a řekl: „Oblečte mě, synové pokoje, v šat sváteční, ať se naplní, co je psáno!“

Dva ošetřovatelé mu obřadně navlékli kazajku a vepředu pevně zavázali rukávy. Pak Češek, už oblečen v šat slavnostní, přistoupil k doktorovi a řekl: „Ty, arciknězi, kterýs mi byl vždy věrný, vpust' v žíly mé nápoj božský! Necht' se do konce vyplní to, co stojí psáno! Dva budou státi po bocích jeho a kněz vpustí v jeho žíly nápoj nesmrtelnosti!“

Doktor otevřel kufřík, vydal z něho injekci a zabodl ji do Češkovy paže. Pak všichni klidně nasedli do sanitky a odjeli.

Očekávání a názory davu byly velmi rozdílné. Část byla nadšena Češkovým měkkým přistáním, jiní byli zklamaní, že to všechno příliš snadno a rychle skončilo.

Živá diskuze před naším domem ještě chvíli trvala. A na trávníku zůstalo ležet tolik vajglů od cigaret, že připomínal ježka. Tolik jsem si zapamatoval.